

Gemeente Tilburg
t.a.v. het college van B&W
Postbus 90157
5000 LL TILBURG

ADVIES SPUITZONE

Rotterdam, 5 augustus 2013

Geacht college,

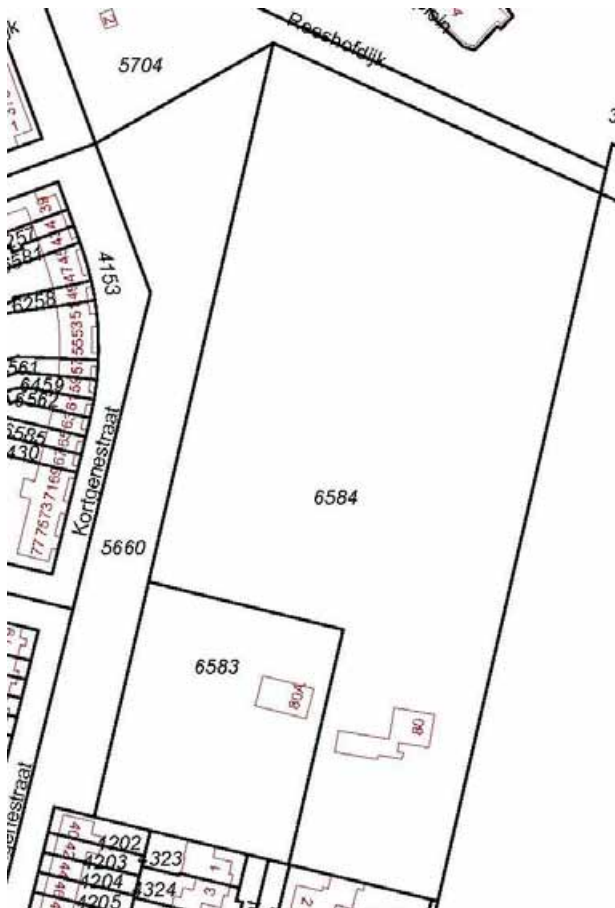
Op basis van de gegevens die ik heb ontvangen, bent u voornemens om een bestaande bedrijfswoning nabij een boomkwekerij aan de Reeshofdijk 80 te Tilburg te bestemmen als 'Wonen'. Deze woning is al enige jaren als burgerwoning in gebruik. Abusievelijk is deze woning niet als zodanig bestemd in het geldende bestemmingsplan. Hieronder volgt een nadere toelichting op de situatie ter plaatse en een onderbouwing die u kunt opnemen in de toelichting van het te maken bestemmingsplan.

Planologische en kadastrale situatie

De locatie van de kwekerij staat kadastraal bekend als: gemeente Tilburg, sectie AF, nrs. 6583 en 6584. Op de locatie staan twee woningen. De woning met huisnummer 80 is thans planologisch bestemd als 'dienstwoning' en mag als bedrijfswoning voor de kwekerij worden gebruikt. Voor de woning met huisnummer 80a is geen aanduiding opgenomen. De woning is wel opgenomen in het bouwvlak.

Het is de bedoeling om de woning met huisnummer 80 te bestemmen als 'Wonen'. De woning met huisnummer 80a wordt de bedrijfswoning en krijgt de nadere aanduiding 'dienstwoning'.

Nabij de woning met huisnummer 80 ligt een boomkwekerij in gebruik door Voskens Kwekerij. Om in planologisch-juridisch opzicht te kunnen meewerken aan voornoemd plan is het nodig dat met het ruimtelijke besluit – herziening bestemmingsplan of een omgevingsvergunning – wordt aangetoond dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Dit houdt in dat de bedrijfsvoering van de naastgelegen kwekerij niet mag worden belemmerd door de burgerwoning en dat ter plaatse van de burgerwoning een aanvaardbaar woon- en leefklimaat aanwezig is. Hierbij kan de spuitzoneproblematiek een rol spelen. In het onderstaande wordt gemotiveerd aangegeven welke oplossing hier voorhanden is.

Afbeelding 1: kadastrale situatie

afbeelding 2: luchtfoto plangebied

Spuitzone algemeen

Er zijn in Nederland geen wettelijke bepalingen over minimaal aan te houden afstanden tussen gronden waarop gewassen in de open lucht worden geteeld en nabij gelegen, voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelige objecten, zoals woningen.¹ Vanwege mogelijk vrijkomende drift (verwaaiing van spuitvloeistof) bij het bespuiten van fruitbomen wordt in de bestemmingsplanpraktijk meestal een afstand van 50 meter aangehouden tussen een fruitboomgaard en een gevoelige bestemming². Dit is een in de praktijk gegroeide vuistregel. Gevoelige functies zijn bijvoorbeeld woningen. Bij deze afstand wordt ervan uitgegaan dat enerzijds de bedrijfsvoering van de agrariër niet wordt belemmerd en anderzijds dat er geen nadelige effecten optreden voor de gezondheid van bewoners of bezoekers van gevoelige functies. De in de praktijk gebruikte afstand van 50 meter is indicatief en hangt onder meer af van het soort teelt. Drift in bijvoorbeeld de fruitteelt is door de aard van de bespuiting, door het op- en zijwaarts gericht spuiten, hoger dan bij neerwaartse bespuitingen zoals in de akkerbouw of boomteelt. In dit geval is er alleen sprake van boomteelt (o.a. laanbomen en kerstbomen), waardoor er een kortere afstand kan worden aangehouden dan 50 meter.

Voor het betrokken bestuursorgaan bestaat zowel bij toepassing als afwijking van deze afstand een onderzoeksplicht³.

Te onderzoeken aspecten

Zoals hiervoor staat vermeld is de in de praktijk gegroeide vuistregel van 50 meter indicatief. Dat betekent dat er onder omstandigheden gemotiveerd van kan worden afgeweken. Omdat elk geval anders is, dient dit per dossier te worden onderzocht en afgewogen. Dat is maatwerk. Uit jurisprudentie en onderzoek komen de volgende aandachtspunten naar voren:

1. Wat wordt planologisch mogelijk gemaakt;
2. welke gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt;
3. wat zijn de effecten van de gewasbeschermingsmiddelen voor de mens bij blootstelling en het gebruik van driftreducerende middelen;
4. overheersende windrichting.

In het hierna volgende wordt onderbouwd waarom er in dit dossier een kleinere spuitzone kan worden aangehouden.

¹ ABRS 22 juli 2009, zaaknummer 200806481/1/R2.

² H.H. Harberink, *Spuitzones van boomgaarden en een goede ruimtelijke ordening*, BROU 2010, nr. 6

³ Artikel 3:2 juncto artikel 3:4 Awb en artikel 3.1.6 Bro en ABRS 31 augustus 2011, no. 200909137/1/R3, ABRS 18 mei 2011, no. 201001510/1/R1.

Stap 1 Wat wordt planologisch mogelijk gemaakt

Op de locatie is het bestemmingsplan "Reeshof Midden 2008" van toepassing en op deze gronden is de bestemming 'Bedrijf' van toepassing met de aanduiding 'Kwekerij'.

afbeelding 3: verbeelding geldend bestemmingsplan

Bij het bepalen van de afstand tussen de (feitelijke) burgerwoning en het perceel met daarop boomteelt, dient te worden gekeken naar wat het bestemmingsplan in juridische zin toelaat. Indien het bestemmingsvlak bomen tot aan de perceelsgrens toelaat, dan dient te worden gemeten vanaf de perceelsgrens.⁴

Op grond van de bestemming 'Bedrijf' wordt het volgende aangegeven over de kwekerij:

"Ter plaatse van de op de plankaart aangegeven aanduiding kwekerij (kw) met dienstwoning (dw), zijn de voor "Bedrijf" aangewezen gronden uitsluitend bestemd voor de daarbij aangegeven functie(s)."

Het gebruik van de kwekerij is in het bestemmingsplan niet nader gespecificeerd. Op de locatie worden voornamelijk (laan)bomen gekweekt. Er is geen boomgaard met fruitbomen aanwezig.

Voor de eventuele opname van een zone in het bestemmingsplan is het van belang om te weten of er nu uitwaarts of inwaarts moet worden gezoned. Omdat in dit geval de gronden van de kwekerij in gebruik zijn voor boomteeltactiviteiten kan uitgegaan worden van uitwaartse zonering: zonering dat uit gaat van de (milieu)belastende functie.

Zoals hiervoor is aangegeven is het de bedoeling om de woning met huisnummer 80 te bestemmen als 'Wonen' en de woning met huisnummer 80a als 'bedrijfswoning'.

⁴ ABRs 24 juli 2002, no. 200103400/1.

afbeelding 4: foto perceel kwekerij vanuit Reeshofdijk

afbeelding 5: foto met gedeelte perceel met bomenteelt

Stap 2 Welke gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt

Bij het onderzoek is uitgegaan van de gewasbeschermingsmiddelen die in de bometeelt het meest worden gebruikt. Dat is namelijk de meest representatieve situatie. In de bometeelt worden zowel onkruidbestrijdingsmiddelen (herbiciden), schimmelbestrijdingsmiddelen (fungiciden) als insectenbestrijdingsmiddelen (insecticiden) gebruikt. Dit zijn de middelen Kenbyo, Mancozeb, Captan, Admire, Decis Micro en Dimethoaat. Dit laatste middel is het meest toxisch. Om die reden wordt in dit onderzoek uitgegaan van het middel Dimethoaat. Bij gebruik van het meest giftige middel dient namelijk de grootste afstand te worden aangehouden tot een woning.

Stap 3 Wat zijn de effecten van de gewasbeschermingsmiddelen voor de mens bij blootstelling en het gebruik van driftreducerende middelen

Uit onderzoek van de Wageningen Universiteit⁵ blijkt dat de gezondheidsrisico's van gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden en bezoekers met name liggen bij opname van stoffen door de huid (dermaal risico). Uit het onderzoek blijkt dat voor het middel Dimethoaat – het middel met het hoogste risico - het dermale blootstellingseindpunt (=100%) niet wordt overschreden bij bespuiting op bomen met blad op een afstand van 10 m tot de laatste bomenrij. Dit komt onder meer omdat in de bometeelt neerwaartse gespoten wordt. Deze spuitmethode is voor de kweker het meest efficiënt en effectief, omdat er zo minder spuitvloeistof verloren gaat en de bomen het meest worden geraakt met vloeistof. Bij het gebruik van de gewasbeschermingsmiddelen wordt uitgegaan van bespuiting met een standaard axiaalspuit en een axiaalspuit op een boomhoogte van 0-3 m respectievelijk 3-6 m. Dit zijn standaard spuitmethoden en is in het onderzoek het worst case scenario. Omdat er tevens gedeeltelijk een sloot om de boomkwekerij ligt dient de kwekerij driftbeperkende spuitmethoden toe te passen en teeltvrije zones te hanteren. Uit de schouw is ook gebleken dat de kwekerij teeltvrije zones hanteert rondom de kwekerij. Dat is een zone vanaf de sloot waarin hij geen bomen teelt. De bepalingen met betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de open lucht staan opgenomen in het Activiteitenbesluit en zijn bedoeld om de reductie van gewasbeschermingsmiddelen in het water verder te stimuleren. In de bometeelt worden geen middelen gebruikt op kale bomen. Om die reden is de toepassing op kale bomen niet in het onderzoek betrokken.

Ad 4 Overheersende windrichting

In verband met mogelijke verwaaiing van spuitvloeistof is de overheersende windrichting tevens van belang. De meest voorkomende windrichting in Nederland is de zuidwestelijke richting. Gezien de zuidelijke ligging van de woning ten opzichte van de percelen met bometeelt, betekent dat in dit geval dat eventuele drift hoofdzakelijk niet richting de woning zal waaien.

CONCLUSIE TEN AANZIEN VAN EEN GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

Op grond van het voornoemde wordt geconcludeerd dat er een afstand van tenminste 10 meter moet worden aangehouden tussen de percelen van de kwekerij waarop bomen worden geteeld en de woning (en de gronden die behoren bij de woning, bijv. gronden met het gebruik voor tuin). In dat geval kan de kwekerij zijn bedrijfsactiviteiten uitvoeren zonder dat hij in zijn bedrijfsvoering wordt beperkt. Tevens is er bij die afstand sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Uit het onderzoek blijkt namelijk dat bij het gebruik van het meest toxische middel (Dimethoaat) een afstand van 10 meter afdoende is bij het gebruik van de standaard spuitmethoden. Dat is het worst case scenario. Vanwege een de sloot die om een gedeelte van het perceel ligt, dient de kweker driftreducerende spuitmethoden te

⁵ J.C. van de Zande e.a. , *Driftblootstelling binnen 50 meter van de perceelsgrens bij bespuitingen van een boomteeltperceel*, maart 2009.

gebruiken, waardoor er in principe een korter afstand mogelijk is. Geadviseerd wordt echter om uit te gaan van het worst case scenario (standaard spuitmethode).

HOE TE REGELEN IN HET BESTEMMINGSPLAN

Uit het onderzoek blijkt dat een afstand van 10 meter tussen een woning en de laatste bomenrij van een kwekerij een veilige afstand is vanwege gezondheidsmotieven. Vertaald naar het bestemmingsplan betekent dit dat er vanaf het bestemmingsvlak 'Bedrijf' een afstand van 10 meter moet worden aangehouden tot het bestemmingsvlak 'Wonen'. Er dient te worden gemeten vanaf de bestemmingsgrens, omdat de boomteelt in principe in het gehele bestemmingsvlak mag plaatsvinden.

Concreet betekent dit dat het bestemmingsvlak 'Wonen' voor de woning met huisnummer 80 op een afstand van tenminste 10 meter moet worden gelegd tot het bestemmingsvlak 'Bedrijf'.

De afstand van minimaal van 10 meter is alleen het geval bij boomteelt. Uit de schouw van de locatie blijkt dat er geen fruitteelt plaatsvindt. In de fruitteelt worden namelijk andere gewasbeschermingsmiddelen gebruikt met een meer toxische werking. Om het gebruik van de gronden ten behoeve van fruitteelt uit te sluiten voor de toekomst, wordt geadviseerd om de volgende gebruiksregel in de planregels van het bestemmingsplan op te nemen:

"het gebruik van de gronden ten behoeve van fruitteelt is niet toegestaan."

Tevens wordt geadviseerd om op de gronden met de bestemming 'Bedrijf' die nabij de woning liggen, een milieuzone op te nemen. Hierbij kan de volgende planregel worden gebruikt in het bestemmingsplan:

"het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen die schadelijk zijn voor de gezondheid van omwonenden is ter plaatse niet toegestaan".

met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'H.H. Harberink', with a long horizontal flourish extending to the right.

mr. H.H. Harberink